

Zaaknummer : 01100417
Ons Kenmerk : ODH1106178
Datum : 30-09-2024

Beschikking

Omgevingswet – Flora- en fauna-activiteit

Onderwerp

Op 13 maart 2024 hebben wij, namens het Rijksvastgoedbedrijf, een aanvraag om een omgevingsvergunning met DSO-nummer 20240313 01333000 ontvangen voor het uitvoeren van een flora- en fauna-activiteit, zoals opgenomen in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet. De aanvraag betreft schadelijke handelingen op een habitatrichtlijnsoort, zoals opgenomen in artikel 11.46 van het Besluit activiteiten leefomgeving ten behoeve van het uitvoeren van het uitvoeren van groot onderhoud aan een gebouw, het Nationaal Archief, aan Prins Willem Alexanderhof 20-22 te Den Haag. De vergunning wordt gevraagd voor het uitvoeren van schadelijke handelingen zoals genoemd in:

- artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b, van het Besluit activiteit leefomgeving voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder d, van het Besluit activiteiten leefomgeving voor wat betreft het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)

De vergunning wordt aangevraagd voor de periode 15 maart 2024 tot en met 31 december 2025.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde vergunning te **verlenen** aan het Rijksvastgoedbedrijf;
- II. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze vergunning;
- III. de onder “Relevante documenten” genoemde stukken onderdeel te laten zijn van deze vergunning; ;
- IV. dat deze vergunning geldig is vanaf een dag na bekendmaking van dit besluit tot en met 15 april 2025.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendices:

1. Ligging plangebied
2. Nummering van de geveldelen
3. Nummering van de nood overstorten

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De vergunninghouder dient:
 - a. de start van de werkzaamheden te melden;
 - b. het ecologisch werkprotocol voor de versturende werkzaamheden voor aanvang van de werkzaamheden op te sturen;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering te melden en pas uit te voeren na goedkeuring door OZHZ. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week voor de beëindiging te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'Flora- en fauna-activiteit'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

- 2 De vergunninghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel en eventuele derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze omgevingsvergunning en de maatregelen in het rapport 'Activiteitenplan Omgevingswet Nationaal Archief te Den Haag' van 13 maart 2024 en de aanvullende gegevens van 4, 16 en 16 en 23 september 2024. Hiervoor dient een aangepast ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en deze dient op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. de voorwaarden zoals opgenomen in deze vergunning;
 - b. aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c. de uit te voeren werkzaamheden;
 - d. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e. de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - g. het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze omgevingsvergunning, het ecologisch werkprotocol inclusief het logboek van de ecologische begeleiding op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
- 4 De flora- en fauna activiteiten dienen begeleid te worden door een ecologisch deskundige¹ zoals bedoeld als in artikel 7.197j, tweede lid, aanhef en onder a, van de Omgevingsregeling.

¹ Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft en/of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en (beschermd) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie. De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermd) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk.
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- kan aanvragen gericht op soortenbescherming opstellen of daarbij ondersteunen;

- 5 De vergunninghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze omgevingsvergunning, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan Omgevingswet Nationaal Archief te Den Haag' van 13 maart 2024 en de aanvullende gegevens van 4, 16 en 18 september 2024.
- 6 Indien één of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit voor de betreffende soort(en) te worden getroffen.
- 7 Tijdig, uiterlijk twee weken voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.

Specifieke voorschriften

- 8 Voor alle werkzaamheden aan de geveldelen en het dak/dakranden grenzend aan de binnentuin geldt dat de afwezigheid van vleermuizen gecontroleerd dient te worden, kort, binnen tien dagen voorafgaand aan en het uitvoeren van de werkzaamheden. Indien de aanwezigheid vastgesteld wordt dienen eerst vooraf de verblijfplaatsen tijdelijk ongeschikt gemaakt te worden (zie voorschrift 13).
- 9 De geveldelen grenzend aan de binnentuin dienen in fasen ongeschikt gemaakt te worden voor de gewone dwergvleermuis. Hierbij dient altijd een derde van deze geveldelen vrij te zijn van werkzaamheden en tevens vrij te blijven van steigers zodat deze tijdens de werkzaamheden als alternatieve verblijfplaats kunnen dienen.
- 10 De werkzaamheden aan de geveldelen G61 en G18, welke in gebruik zijn als winterverblijfplaats dienen voor 1 november 2024 afgerond te zijn. Dit is inclusief het verwijderen van de steigers.
- 11 De werkzaamheden aan de geveldelen G63 en G79, welke in gebruik zijn als kraamverblijfplaats dienen voor 15 april 2025 afgerond te zijn. Ook dienen de werkzaamheden aan de nabijgelegen nood overstort 56 voor 1 april 2025 te zijn afgerond.
- 12 Het ongeschikt maken van de geveldelen voor vleermuizen, dient vooruitlopend op de werkzaamheden te worden uitgevoerd.
 - a. Voor de locaties waar de kraamverblijfplaatsen aanwezig zijn dient het weren in de periode 15 april en 1 mei of tussen 15 augustus en 31 maart te worden uitgevoerd, waarbij deze verblijfplaatsen uiterlijk weer 15 april in het opvolgende jaar weer beschikbaar zijn;
 - b. Voor de locaties waar de winterverblijfplaatsen aanwezig zijn dient het weren uitgevoerd te worden in de periode 15 april tot en met 15 juli of tussen 10 september en 31 oktober te worden uitgevoerd, waarbij deze verblijfplaatsen respectievelijk uiterlijk op 1 augustus of 1 november weer beschikbaar zijn;
 - c. Voor de locaties waar zomerverblijfplaatsen aanwezig zijn dient het weren uitgevoerd te worden in de periode 15 april en 15 oktober, waarbij gedurende het gehele jaar de helft van de verblijflocaaties beschikbaar is en na 15 april 2025 alle verblijfplaatsen weer beschikbaar zijn.
- 13 Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, dient uitgevoerd te worden onder begeleiding van de ecologisch deskundige (voorschrift 4). De deskundige dient te allen tijde verslag te doen in het ecologisch logboek (voorschrift 2) van alle handelingen welke een effect hebben op bovengenoemde soorten. Aan het ongeschikt maken zijn de volgende voorwaarden verbonden:

-
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties of een (ecologisch) adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

- a het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd tussen 15 april tot en met 15 oktober. Dit is in de actieve periode;
 - b kort voor het ongeschikt maken wordt middels een avondcontrole op uitvliegende dieren gecontroleerd welke (nieuwe) in en uitvliegopeningen in gebruik zijn;
 - c om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven de verblijfplaatsen te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen exclusion flaps te worden geplaatst op alle bekende in/en uitvliegopeningen en dienen de overige openingen tijdelijk afgesloten te worden;
 - d indien openingen met elkaar in verbinding staan is het, onder voorwaarde dat minimaal één van deze openingen per drie meter ongeschikt wordt gemaakt door middel van een exclusion flap, toegestaan om de overige openingen ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rondschuim of compriband zonder plakranden. De ruimte tussen exclusion flaps mag maximaal 3 meter zijn;
 - e het gebruik van materialen waarin vleermuizen verstrikt kunnen raken of aan vast kunnen plakken of verwonden, zoals (steiger)netten, glaswol of porschuim is niet toegestaan;
 - f de maatregelen, waaronder exclusion flaps, waarmee de bebouwing ongeschikt is gemaakt, dienen gedurende minimaal vijf dagen met gunstige weersomstandigheden (minimaal 12 graden, een windkracht van minder dan 5 Bft en droog) te worden ingezet. Minimaal drie van de vijf dagen met gunstige weersomstandigheden dienen aaneengesloten te zijn. Bij overdag slecht weer en 's avonds rond zonsondergang en in de nacht goed weer, telt dit nog steeds als een dag met gunstige weersomstandigheden;
 - g na het ongeschikt maken en met inachtneming van de vereiste dagen met gunstige weersomstandigheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied mag worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden;
 - h bij het ongeschikt maken in het najaar (1 september tot en met 15 oktober) geldt aanvullend op sub f en g hiervoor, dat de periode van vijf dagen met gunstige weersomstandigheden, waarvan drie aaneengesloten, en het daaropvolgende controlebezoek moeten zijn uitgevoerd op uiterlijk 15 oktober.
- 14 Alle aanwezige vleermuisverblijfplaatsen dienen na afloop van de werkzaamheden weer geschikt te zijn voor de aanwezige functies.
Deze verblijfplaatsen dienen tenminste;
- a vrij te zijn van kunstlicht en verstoring;
 - b de oorspronkelijke toegangen te hebben;
 - c de oorspronkelijke microklimaten te hebben;
 - d dezelfde oorspronkelijke bufferwaarde wat betreft opwarmen en afkoelen;
 - e dezelfde volume (in de spouw) te hebben.
- 15 Openstaande dilataties van meer dan 0,5 cm, of dilataties van die minimale grote waar van de kit deels ontbreekt, mogen niet opnieuw gekit worden.
- 16 De geschiktheid dient bij de oplevering van de werkzaamheden door een ecologische deskundige gecontroleerd te worden. De bevindingen van deze controle dienen uiterlijk één maand na oplevering aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (zie voorschrift 1) te worden toegezonden.

Aanwijzingen voor gebruik

- Deze omgevingsvergunning geldt alleen voor de soorten en verboden handelingen die in dit besluit genoemd zijn en voor de werkzaamheden die conform de aanvraag uitgevoerd worden, voor zover in deze omgevingsvergunning zelf niet anders aangegeven is.
- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de specifieke zorgplicht opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Gelet op deze specifieke zorgplicht dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Indien de vergunninghouder de onderhoudsverplichting van gerealiseerde maatregelen wenst over te dragen aan een derde, dan moet de vergunninghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 13 maart 2024 hebben wij, namens het Rijksvastgoed bedrijf, een aanvraag om een omgevingsvergunning met DSO-nummer 20240313 01333000 ontvangen voor het uitvoeren van een flora- en fauna-activiteit, zoals opgenomen in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet. De aanvraag betreft schadelijke handelingen op een habitatrichtlijnsoort, zoals opgenomen in artikel 11.46 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) ten behoeve van het uitvoeren van het uitvoeren van groot onderhoud aan een gebouw, het Nationaal Archief, aan Prins Willem Alexanderhof 20-22 te Den Haag. De vergunning wordt gevraagd voor het uitvoeren van schadelijke handelingen zoals genoemd in:

- artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder d, van het Bal voor wat betreft het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)

De vergunning wordt aangevraagd voor de periode 15 maart 2024 tot en met 31 december 2025.

Relevante documenten

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- Soortgericht onderzoek Nationaal Archief, Aqua-Terra Nova B.V., met kenmerk 23116/AQT302FF/ET, van 8 december 2023 (ODH 1000363);
- Gevelaanzicht C zuidoostzijde, Van Hoogevest Architecten, tekening met kenmerk BT-16, van 10 juni 2022 (ODH 1000362);
- Gevelaanzicht C' & F- Binnentuin, Van Hoogevest Architecten, tekening met kenmerk BT-19, van 10 juni 2022 (ODH 1000364);
- Faseringsboekje Nationaal Archief Den Haag, Van Hoogevest Architecten, met kenmerk BT-13, van 10 juni 2022 (ODH 1000366);
- Eco-effectscan Nationaal Archief te Den Haag, Aqua-Terra Nova B.V., met kenmerk 23116/AQT301FF/BE, van 26 april 2023 (ODH 1000368);
- Ecologisch werkprotocol invulling zorgplicht Nationaal Archief te Den Haag, Miecon B.V., met kenmerk 2023-0103, van 13 juni 2023 (ODH 1000369);
- Oplegnotitie ecologisch werkprotocol voor werkzaamheden herstel calamiteit, Miecon B.V., met kenmerk 2024-0026, van 13 juni 2023 (ODH 1000369);
- Activiteitenplan Omgevingswet Nationaal Archief te Den Haag, Miecon B.V., met kenmerk 2024-0026, van 13 maart 2023 (ODH 1000371);
- Ecologisch logboek, Miecon B.V., met kenmerk 2024-0026 van 29 april 2024 (ODH 1104794);
- Fotoverslag uitgevoerde werkzaamheden Nationaal Archief Den Haag, met kenmerk 2024-0090, van 27 juni 2024 (ODH 1104793);
- Aanvulling en uitbreiding spoedaanvraag vergunning omgevingswet soortenbescherming nationaal archief te Den Haag, met kenmerk 2024-0026, van 27 juni 2024 (ODH 1104797);
- Rapportage spouwanker inspectie Den Haag Nationaal Archief vervolg onderzoek, Total Wall van 8 april 2024 (ODH 1104799);
- Tijdelijke voorzieningen ten behoeve van de ontwikkeling aan Nationaal Archief te Den Haag, Miecon B.V., met kenmerk 2024-0090, van 27 juni 2024 (ODH 1104801);
- Oplegnotitie ecologisch werkprotocol voor werkzaamheden herstel calamiteit, Miecon B.V., met kenmerk 2024-0026, van 9 april 2024 (ODH 1104800);

- Nood overstorten overzicht, Hegeman Bouw & Infra, van 13 november 2023 (ODH 1001238);
- Aanvullende informatie aanvraag Nationaal Archief, Prins Willem Alexanderhof 20-22 te Den Haag, Miecon B.V, met kenmerk 2024-0026, van 3 september 2024 (ODH1157347);
- Fasering werkzaamheden, Hegeman Bouw & Infra, van x september 2024 (ODH1171655);
- Locaties waargenomen verblijfplaatsen, Rijksvastgoed/van Hogevest Architecten, van 16 september 2024 (ODH 1171636);
- Email van 23 september met verzoek tot intrekking deel van de aanvraag, Rijksgebouwendienst, van 23 september (ODH1172166).

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 16.64, eerste lid, van de Omgevingswet zijn toegepast op deze aanvraag.

Omdat het uitvoeren van urgente maatregelen noodzakelijk was, zijn tussen 22 en 28 april enkele handelingen verricht waarvoor deze ontheffing was aangevraagd. Op 2 april is over deze uitgevoerde werkzaamheden nadere aanvullende informatie ontvangen. Op 2 juli, 5 en 16 en 23 september 2024 zijn aanvullende gegevens ontvangen.

Verlenging

Met toepassing van artikel 16.64, tweede lid, van de Omgevingswet hebben wij op 1 mei 2024 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zes weken verlengd.

Bevoegd gezag

De activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 5.10, eerste lid, aanhef en onder e, van de Ow, artikel 11.24 van het Bal en artikel 4.6, eerste lid, aanhef en onder e, van het Omgevingsbesluit zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de Ow, paragraaf 7.2.8a.2. van de Omgevingsregeling, artikel 11.37 en 11.46 van het Bal, artikel 8.74k van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet is het verboden om zonder omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteiten te verrichten voor zover het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur genoemd geval.

De aanvraag is getoetst aan de relevante artikelen in paragraaf 7.2.8a.2. van de Omgevingsregeling.

De gewone dwergvleermuis is een van nature in Nederland in het wild levend dier van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn.

Op grond van artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b van het Besluit activiteiten leefomgeving is het verboden:

- de gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 8.74k, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving wordt een vergunning slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;

- de activiteit nodig is omdat tenminste één van de belangen genoemd in artikel 8.74j, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl aan de orde is; en
- de activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort respectievelijk er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

Het Rijksvastgoedbedrijf is voornemens groot onderhoud uit te voeren aan een gebouw, het Nationaal Archief, aan Prins Willem Alexanderhof 20-22 te Den Haag.

De aanvraag heeft betrekking op de volgende werkzaamheden:

- het plaatsen en verwijderen van steigerwerk;
- diverse gevelwerkzaamheden waaronder plaatsen muurankers, lokaal inboetwerk, uitfrezes voegen en opnieuw voegen;
- het herstel van betonwerk;
- dilataties voorzien van nieuwe kitvoegen;
- vervanging/herstelwerk aan hemel waterafvoer;
- het verwijderen van dakranden;
- het plaatsen van nieuwe hemelwaterafvoeren.

De werkzaamheden staan gepland te starten in het vierde kwartaal van 2024 en duren naar verwachting tot uiterlijk begin april 2025.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of sprake is van overtreding van de Omgevingswet heeft in 2023 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van vleermuizen in het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol (2021). Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de gewone dwergvleermuis in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest om de aan- of afwezigheid van de functies vast te stellen.

In het plangebied zijn zeven zomerverblijfplaatsen en twee paarterritoria van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Het is aannemelijk dat de paarverblijfplaatsen behorende bij de paarterritoria ook in het plangebied aanwezig zijn. Gezien het grotere aantal in- of uitvliegende dieren op twee plekken tijdens de kraamperiode zijn er waarschijnlijk ook twee kraamverblijfplaatsen aanwezig. Op twee locaties zijn nazomer zwermende individuen aangetroffen wat duidt op de aanwezigheid van twee massawinterverblijfplaatsen. In het voorjaar is een (kraam)verblijfplaats aanwezig in de noordoostgevel (Appendix II: genummerd G63 en G79) gelegen aan de binnentuin. In de zomer zijn deze (kraam)verblijfplaatsen aanwezig in de meest noordelijke en meest zuidelijke gevel aan de binnentuin. De zomerverblijfplaatsen zijn aanwezig in de zuidoostelijke geveldelen (Appendix II: genummerd G66,67 en G68) gelegen aan de binnentuin. De (massa) winterverblijfplaatsen zijn aanwezig in de zuidwestgevel (zuidwest georiënteerd) (Appendix II: genummerd (G18) aan de Anna van Burenstraat en in de zuidwestgevel (noordwest georiënteerd) (Appendix II: genummerd G61) aan de binnentuin. De zomer- en kraamverblijfplaatsen zijn een onderdeel van een groter netwerk aan verblijfplaatsen, maar de ligging van de verblijfplaatsen van dit netwerk is grotendeels onbekend.

In het gebouw van het Nationaal archief zijn in het voorjaar en de zomer zo'n 20-30 individuen van de gewone dwergvleermuis aanwezig. In de winter gaat het hier, geschat aan het aantal zwermende dieren, om 50-120 overwinterende dieren. Doordat het plangebied lastig te onderzoeken is en het onderzoek een steekproefonderzoek is, zijn mogelijk niet alle verblijfsplekken aan het gebouw in beeld gekomen.

Van zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden worden deze verblijfplaatsen tijdelijk ongeschikt en worden individuen opzettelijk verstoord. Dit valt onder schadelijke handelingen zoals bedoeld in 11.46, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de gewone dwergvleermuis tot een minimum te beperken, zijn maatregelen voorgesteld zoals beschreven in 'Activiteitenplan Omgevingswet Nationaal Archief te Den Haag, Miecon B.V.' van 13 maart 2023 en de aanvullende gegevens van 2 juli en 5 september 2024. Deze maatregelen zagen onder toe op het treffen van enkele mitigerende maatregelen. De totale duur van de werkzaamheden is zo'n 4-18 maanden. De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd waarbij de versturende werkzaamheden voor de gewone dwergvleermuis buiten de kritische winter- en kraamperiodes worden uitgevoerd tenminste aan die geveldelen waar de (kraam)verblijfplaatsen en waar de massawinterverblijfplaatsen aanwezig zijn. De initiatiefnemer leverde hiervoor geen planning voor de faseringen aan, waardoor niet duidelijk werd of de werkzaamheden aan nabij gelegen geveldelen tot verstoring van deze functies kon leiden. De werkzaamheden aan de overige geveldelen zouden het gehele jaar door worden uitgevoerd, zowel in het actieve seizoen waarin vleermuizen aanwezig zijn als op de overgangen van het niet actieve naar het actieve seizoen. Deze werkzaamheden hebben een negatieve invloed op het kunnen functioneren van deze verblijfplaatsen tijdens de werkzaamheden en de individuen worden verstoord. Ook konden individuen hierbij gewond raken (zie Staat van Instandhouding).

Ongeschikt maken van de geveldelen waarin vleermuizen aanwezig (kunnen) zijn is niet voorgesteld. Op de voorgestelde maatregelen gaan wij nader op in onder 'staat van instandhouding'. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis van de gewone dwergvleermuis.

Geen andere bevredigende oplossing

Dit project is locatie gebonden, aangezien het gaat om groot onderhoud. Dit onderhoud is nodig voor het toekomstbestendig maken van het gebouw en draagt daarmee indirect ook bij aan het behoud van de aanwezige vleermuisverblijfplaatsen. Een alternatief, sloop en nieuwbouw, is op korte termijn niet te realiseren wegens de omvangrijkheid van de in het gebouw aanwezige collectie. Bij dit alternatief gaan ook de verblijfplaatsen van de vleermuizen verloren. Het gebouw voldoet niet aan de wettelijke normen uit het Bouwbesluit voor constructieveiligheid. Het aantal geplaatste muurankers is te gering en bovendien is een deel (of) alle van deze ankers verkeerd geplaatst. Op verschillende plekken bolt nu de buitengevel uit en er zijn spanningsstreken aanwezig in de gevel. Een andere (en langere) uitvoeringsperiode is niet alleen risicovol met betrekking tot de veiligheid van het gebouw, maar is ook risicovol in het langdurig voortbestaan van de aanwezige vleermuisverblijfplaatsen. De gewone dwergvleermuis verlaat en vermijdt verblijfplaatsen waar langdurig storingen plaatsvinden. Er zijn eerder al tijdelijke noodmaatregelen genomen, zoals het plaatsen van extra muurankers in de geveldelen zonder vleermuizen en het stutten van de andere geveldelen. Een spoedig veiligstelling van het gebouw is noodzakelijk.

Er wordt rekening gehouden met de meest kwetsbare periode(n) van de gewone dwergvleermuis en er is een aangepaste werkwijze voorgesteld, waarbij de vleermuizen moeten 'vluchten' voor de (boor)werkzaamheden uit. De voorgestelde werkwijze is echter onvoldoende om het doden of verwonden van vleermuizen met zekerheid te vermijden (zie ook staat van instandhouding). Met de voorschriften wordt het doden of verwonden van vleermuizen voorkomen. Op het gebouw, bovenop het dak, zijn tijdelijke voorzieningen geplaatst in de vorm van vleermuis kasten op palen. Deze wijze van plaatsing maakt de voorzieningen ongeschikt voor de functies die zij moeten vervullen (zie staat van instandhouding). Met de voorschriften is er gedurende de uitvoering altijd voldoende uitwijk mogelijkheid voor de gewone dwergvleermuis aanwezig.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering is met inachtneming van de voorschriften voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Met de periode van uitvoering en de werkwijze vastgelegd in de voorschriften wordt schade aan de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen.

Belangenonderbouwing

De vergunning is aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 8.74k, eerste lid, aanhef en onder b, van het Besluit kwaliteit leefomgeving.

Volksgezondheid en openbare veiligheid en dwingende redenen van groot openbaar belang

Het Nationaal Archief te Den Haag is centraal gelegen, direct naast centraal station Den Haag, en rondom zijn diverse winkel- en kantoorgebouwen aanwezig. Het openbare gebied rondom het gebouw kent veel verkeersbewegingen, vooral van voetgangers. Het gebouw voldoet niet aan de wettelijke normen uit het Bouwbesluit voor constructieveiligheid. Het dak kan de grotere volumes regenwater niet aan en de buitengevels bevatten onvoldoende spouwankers. Bij de inspecties bleken een deel van de ankers ook onvoldoende verankering te hebben en/of scheef geplaatst te zijn. Er is geconcludeerd dat hier sprake was van ernstig risico op instorten van geveldelen. Het risico was vooral groot voor de geveldelen, namelijk G1, 2, 4, 16, 17, 39, 51, 52, 53, grenzend aan de openbare ruimte. Deze geveldelen zijn tussen 15 februari en 29 april 2024 onder toezicht van bevoegd gezag veiliggesteld. De overige gevaarlijke geveldelen zijn nu gestut. Vanwege de spoedeisende aard van de werkzaamheden aan de gevels en het aanbrengen van nood overstorten dienen deze binnen een kort termijn uitgevoerd te worden. Rijksvastgoedbedrijf heeft hiertoe ook wettelijke verplichting.

Het Nationaal Archief in Den Haag is het archief van Nederland en de Rijksoverheid. Hier is meer dan 200 jaar aan Nederlandse geschiedenis op schrift en in digitale bestanden opgeslagen. Het behoud van deze collecties in het belang van behoud van het cultureel erfgoed. De collectie is van (inter)nationaal belang.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende is onderbouwd om de negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Staat van instandhouding

In het gebouw zijn vier typen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aanwezig; zomerverblijfplaatsen (4x), kraamverblijfplaatsen (3x), paarverblijfplaatsen (2x) en (massa) winterverblijfplaatsen (2x). Deze verblijfplaatsen bevinden zich hoofdzakelijk in de spouwmuren van de gevels gelegen aan de binnentuin. Slecht twee verblijfplaatsen zijn aanwezig in de spouwmuren van twee geveldelen aan de Anna van Burenstraat. Deze geveldelen zijn door bomen afgeschermd van de omgevingsverlichting.

Maatregelen

De maatregelen bestaan uit het aanbrengen van tijdelijk voorzieningen (in de vorm van vleermuiskasten), het ontzien van de meest kwetsbare perioden (de kraamperiode en de winterslaapperiode) en een aangepaste wijze van het plaatsen van de muurankers.

Er zijn in op 15 en 16 mei 2024 in totaal 24 tijdelijke voorzieningen geplaatst: twaalf van het type Vivara Pro type VK WS 02 en twaalf van het type Vivara Pro type VK WS 11. Deze voorzieningen zijn in clusters van 2 en 4 kasten op palen bovenop het dak geplaatst. Deze voorzieningen staan op korte afstand van de werkzaamheden. De voorzieningen staan vrij in weer en wind. En hebben daardoor sterke temperatuurschommelingen. Individuen van

de gewone dwergvleermuis kunnen in deze voorzieningen geen energie (uit)sparen. Ook zijn de invliegplekken zeer zichtbaar voor (vliegende) predatoren. Hierdoor zijn er effectief voor de gewone dwergvleermuis geen tijdelijke voorzieningen aanwezig.

Hierdoor dienen er tijdens de uitvoer van de werkzaamheden 'uitwijkgevels' te zijn, en bij voorkeur die gevels op die momenten waarop in het aanvullende onderzoek vleermuizen zijn vastgesteld. Hiervoor dienen de werkzaamheden aan de gevels rond de binnentuin in drie fasen te worden opgedeeld. Waarbij in iedere fase de gevels waar vleermuizen op korte termijn gebruik van gaan maken en of de werkzaamheden al zijn afgerond beschikbaar zijn als (ongestoorde) verblijfplaats. Door met de werkzaamheden het seizoengebruik van vleermuizen te volgen en ook de vervolgvverblijfsplek weer tijdig geschikt te hebben zijn in deze specifieke situatie geen tijdelijke voorzieningen noodzakelijk. Dit is opgenomen in de voorschriften. De werkzaamheden aan de gevels direct grenzend aan de binnentuin wordt middels een hoogwerker uitgevoerd en zijn dus direct na het uitvoeren van de werkzaamheden weer beschikbaar, Tussen de gevelvlakken van de verschillende fasen is voldoende afstand, waardoor verstoring van aanwezige vleermuizen in de andere geveldelen niet optreedt.

Om het doden en verwonden van vleermuizen te vermijden, is voorgesteld om vanuit het midden van de gevel geboord naar de zijden toe. De achterliggende gedachte is dat dan de individuen van de gewone dwergvleermuis vooruit het boren en inslaan van de muurankers vluchten. In de gewenste uitvoeringperiode zijn de individuen echter in korte of tot langere tijd in lethargie en de individuen zijn na storing pas vol actief na enkele minuten tot een half uur. Daarnaast kunnen individuen wegvlugten naar ruimten waaruit zichzelf moeilijk of niet meer uit kunnen komen. Tevens ervaren de dieren door de voorgestelde werkwijze meerdere dagen achtereen stress, wat extra energie kost en welke in de periode van uitvoering moeilijk aan te vullen is. Om er zeker van te zijn dat vleermuizen in de werkvlakken afwezig zijn zal aanvullend avond/ochtendonderzoek uitgevoerd moeten worden bij de donkere gevel aan de Anna van Burenstraat en bij alle gevels grenzend aan de binnentuin. Indien individuen aanwezig zijn zal de verblijfplaats tijdelijk ongeschikt dienen te worden gemaakt door het plaatsen van exclusion flaps en het tijdelijk afdichten van andere invliegopeningen. Hiermee wordt het doden of verwonden vermeden en worden individuen van de vleermuizen niet langere tijd aan storingen/stress bloot te stellen. Dit is opgenomen in de voorschriften.

Om er zeker van te zijn dat de verblijfplaatsen na afloop weer in oorspronkelijk staat zijn is een opleveringsinspectie door de ecooloog nodig. De bevindingen van deze inspectie dienen opgenomen te worden in een logboek. Dit hebben wij opgenomen in onze voorschriften.

De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest actuele Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis (BIJ12). Hiermee worden gedurende de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de gewone dwergvleermuis ter compensatie voor hetgeen dat tijdelijk niet beschikbaar is. Er is slecht een klein deel van het lokale netwerk aan verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in beeld (Bron NDDFF (geraadpleegd op 5 september 2024) en de kaart vleermuisverblijfplaatsen van de Gemeente Den Haag).

Cumulatie

Binnen 500 meter zijn twee andere kraamverblijfplaatsen bekend evenals twee andere zomerverblijfplaatsen (aan de Caroline van Nassaustraat en aan de Johannes Bildersstraat). Binnen deze afstand bevinden zich ook zevental middelgrote en grote (massa) winterverblijfplaatsen, zoals aan de Bezuidenhoutseweg, de F. Valentijnstraat en in de diverse gebouwen aan de Zwedenburg. Rondom deze kraam- en winterverblijfloccaties zijn ook zo'n 15 paarverblijfplaatsen aanwezig. Binnen deze 500 meter zijn er drie lopende ontheffingen WnB. Deze betreffen de aanbouw aan Prinses Beatrixlaan 23 (het voormalige postsorteercentrum) met kenmerk 00025070 van 20 juli 2021, de sloop en nieuwbouw aan Juliana van Stolberglaan (het voormalige koninklijk conservatorium) met kenmerk ODH 594928 van 24 april 2023 en de renovatie en verduurzaming van woningen rond het Hendrikplantsoen en de Laurens Reaelstraat met kenmerk ODH872566 van 28 november 2023. Hierbij zijn twee winterverblijfplaatsen, zes

zomerverblijfplaatsen en drie paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verloren gegaan. In al deze projecten zijn voldoende tijdelijke maatregelen genomen. In de nieuwe situatie worden voldoende gelijkwaardige voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis opgenomen. Het ongeschikt maken van het eerste project is uitgevoerd in de periode 15 april 2022-15 oktober 2022. Het ongeschikt maken aan Juliana van Stolberglaan is uitgevoerd in de periode 15 april-15 oktober 2023. Het ongeschikt maken in Hendrikplantsoen en de Laurens Reaelstraat wordt uitgevoerd in de periode van 15 april-15 oktober 2024. Door tijdig voldoende tijdelijke voorzieningen te plaatsen, de verblijfplaatsen buiten de kritische perioden ongeschikt te maken en uiteindelijk voldoende permanente voorzieningen te hebben is het optreden van negatieve cumulatieve effecten onwaarschijnlijk.

De gewone dwergvleermuis komt algemeen voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Den Haag. De trend in relatieve aantallen lijkt voor het centrum van Den Haag stabiel en lijkt in enkele wijken licht stijgend te zijn². Door de voorgenomen maatregelen en het weer tijdig beschikbaar zijn van verblijfplaatsen in oorspronkelijke vorm is het aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis niet alleen in de directe omgeving aanwezig blijft, maar ook de oorspronkelijke verblijfplaatsen weer gaat gebruiken. De landelijk trend in verspreiding van deze soort is licht positief, de trend in relatieve aantallen is licht positief (Bron VZZ/CBS 2023).

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op de gewone dwergvleermuis op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren.

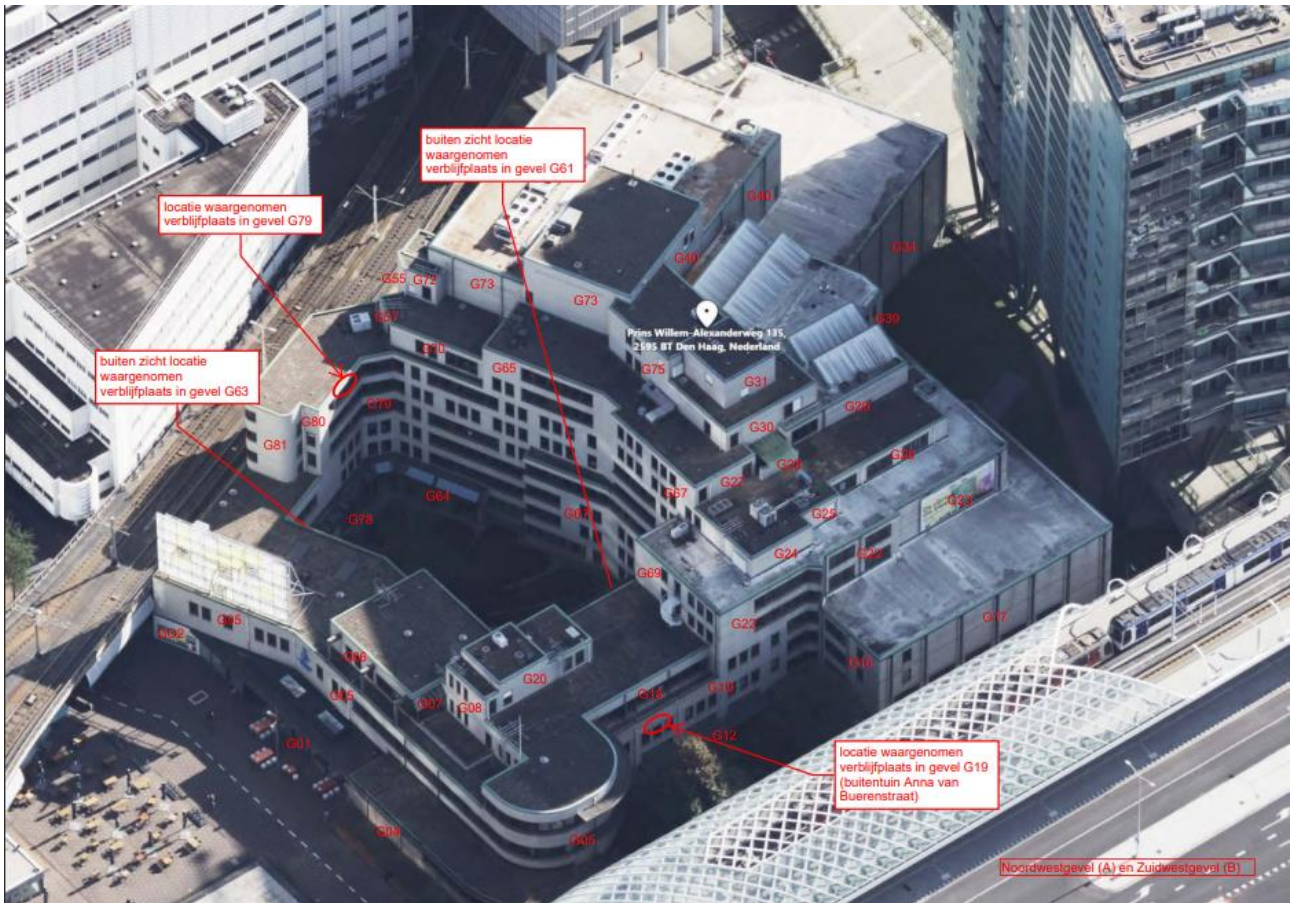
Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde vergunning als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet alleen gedeeltelijk worden verleend.

² VleerMUS gemeente Den Haag 2022. Meetnet Urbane Soorten voor vleermuizen. Rapport 2023.19. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

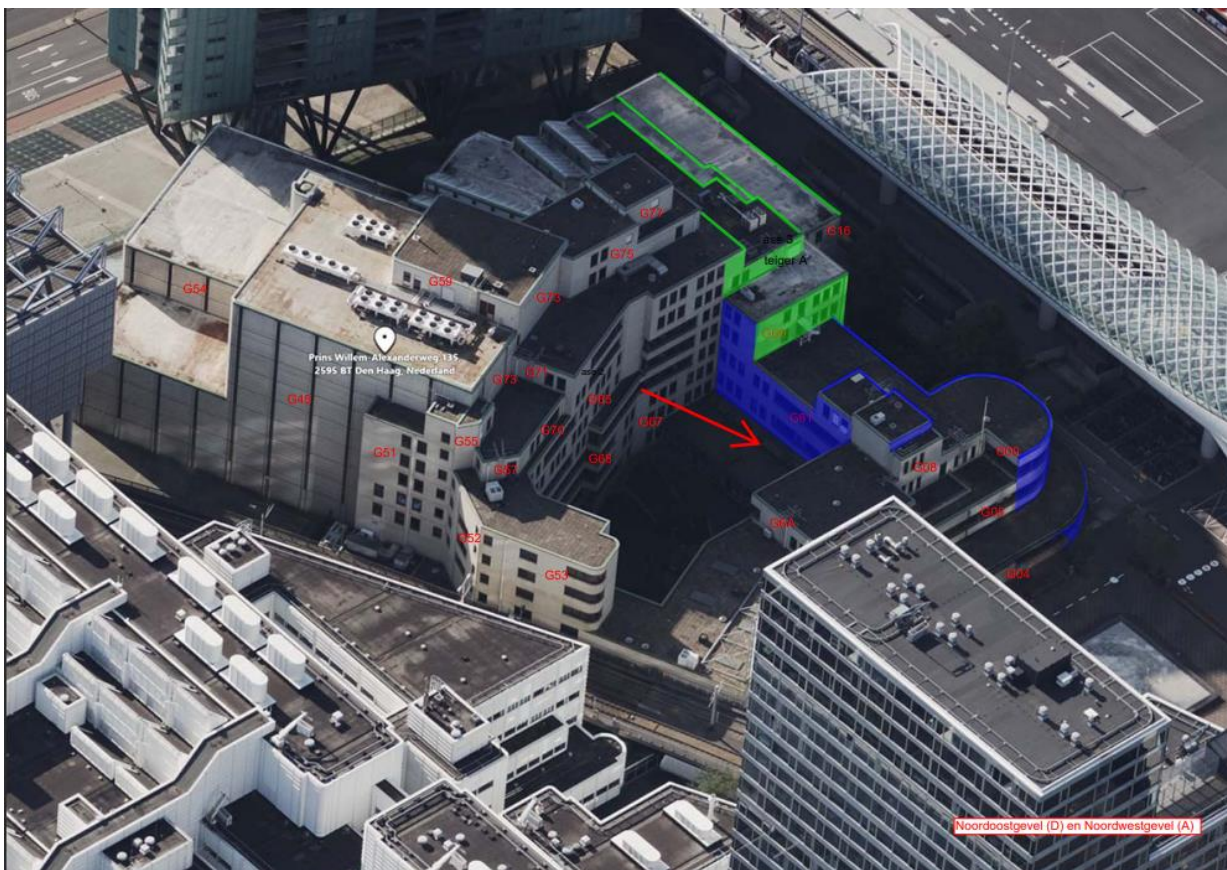
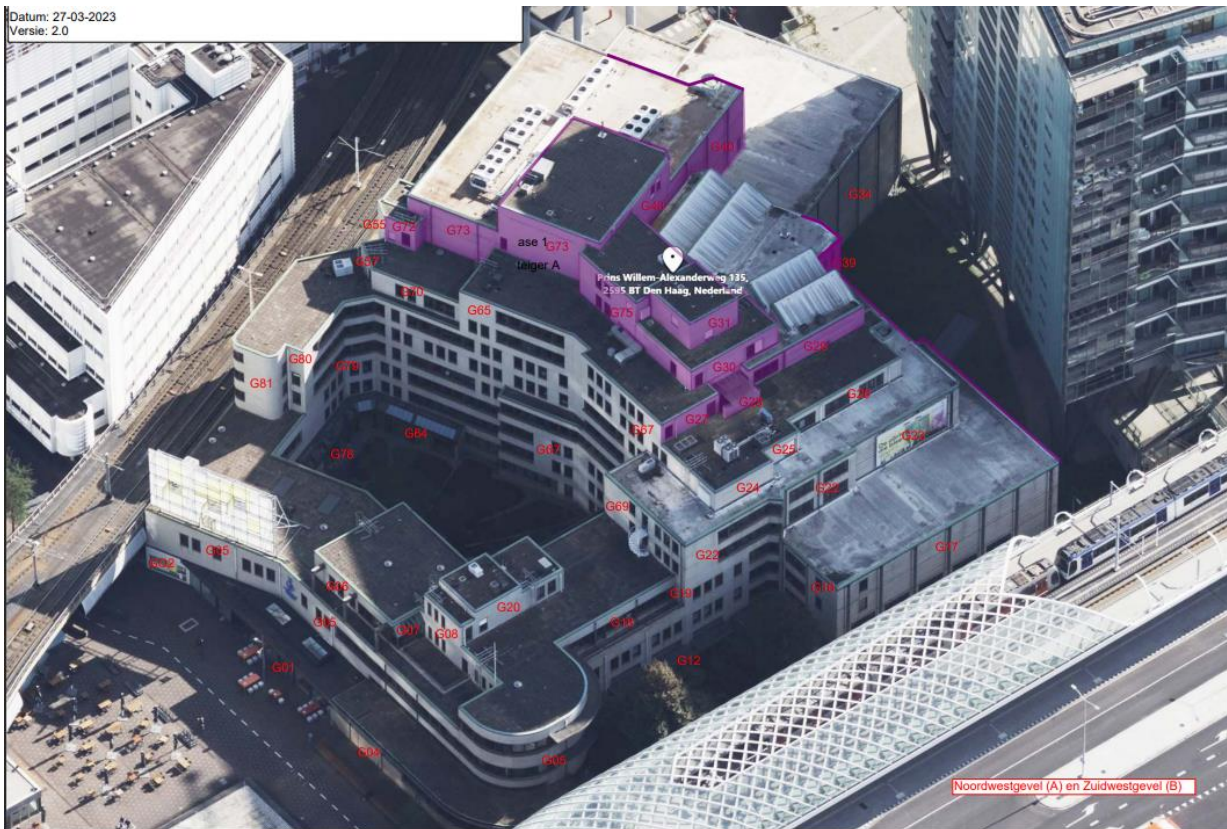

Appendix I: Aangetroffen verblijfplaatsen in het plangebied

Appendix II: Nummering van de geveldelen

Appendix III: Nummering van de nood overstorten

